

Satu-Mare május 10.

Hétfői

Friss Újság

Is szerkesztő:

ovits Redien

(független politikai hetilap)

Telefon: 304., szerkesztőség
és kiadóhivatal Str. Mihai
Viteazul (Rákóczi-u. 13. sz.)

ánia valutája

azete: a
aranykész-
szag teljesítő
mintegy husz mil-
pírpénz van for-
— és erre cca 230
any lei a fedezet a
a Banca Națională.
Ha leu mai és a közel
multban volt zürichi kurzus-
sát nézzük, megállapíthatjuk,
hogy a 20 milliárd névértékű
papírlei 250-es árfolyammal
számítva, 500 millió lei swe-
ici frankot ért meg, amire
majdnem 50 százalékos a
nemzeti bank aranyfedezete
Ezzel szemben békében
az Osztrák-Magyar banknak
csak 35 százaléka volt a
köteles arany fedezete, s így
az aranyfedezet hiánya a lej
rossz elbírálásának oka nem
lehet.

Külföldön cirka 5 milliárd
névértékű papír lej forog,
ennek sweici frankban alig
120—140 millió az ellenér-
téke. — Ezzel a kis tétellel
boríthatnák fel napról-napra
egy gazdag ország gazdasági
életét?

Kereskedelmi mérlegünk a
mult évben passiv volt, még
pedig 1400 millió lejgel, azaz
nem egész 40 millió sweici
frankkal.

Ez azonban nem involvál-
hatta még, oly rohamos esé-
sét pénzegységünknek a világ
piacán.

Franciaország, amelynek
mostanában halványuló gló-
riájához és szintén labilis
francjához kötöttük a ma-
gunk pénzének a sorsát is,
a külföld koncentrikus táma-
dásait a frankkal szemben
egy külön „fond” alapításá-
val kívánja elhárítani. Ez az
alap kizárólag azon célt szol-
gálná, hogy a fanck ellen az

egy-
tőzsdékben intézett
contremin támadásokat a
franc kínálatok azonnali fel-
vételével parirozza ki. A
„fond”-ot magánosok ado-
mányaival kezdték összerakni
Franciaországban. Nálunk
ez nehezen volna elkép-
zelhető. Kistőkkel rendel-
kező ország, mint Romá-
nia — csak belső, vagy kül-
földi kölcsönrel segíthetne
mágán.

De a külföld állig begom-
bolkozott és nagyon drága.
Kellene most a sok conces-
sió — az elliberalizálódott
állami üzemek, petroleum
mezők aranygyapjúja, hogy
legyen mivel az idegen tő-
két ismét az országba becsa-
logatni.

A közvetett gazdasági esz-
közök a szabadkereskedelem
és a vámpolitika tüzetes re-
vizitója kevés jóval kecség-
tet. Ha a vám sorompókat
megnyitjuk, a nyersanyagok
kirepülnek és a közlekedő
edények törvénye szerint, itt
ugyan olyan magas ára lesz
az élelmi szereknek, mint a
külföldön.

Elméletileg és nagyobb
távlatból tekintve a szabad-
kereskedelem minden gátjá-
nak eltávolítása csak üdvös
lehet a nemzetgazdaság fej-
lődésére. Praktikusán és kö-
zelebbről tekintve, az első-
rendű életszükségleti cikkek
könnyű exportálási lehetősé-
ge, azoknak áremelkedését
és így közvetve a pénzünk
vásárló képességének újból
való csökkenését eredménye-
zne. A termelő osztály
jól járna, a fogyasztók azon-
ban rettenetesen megsínyle-
nék ezt.

A deviza ellátás közpon-
tosításával viszont a bankok

legális deviza ügyleteit meg-
szüntetnék ugyan, de annál
több tápot adnának a zug-
kereskedelemnek és valuta
csempészetnek, amelyek vége-
redményében inkább diktál-
ják a deviza piacot, mint a
hivatalos, nehézkes központ.
Mert a központoknak, mint
azt már Pesten és Bécsben
is láttuk, elegendő devizája
soha sincs, hivatalos árfolya-
mon csak protekciósok kap-
nak devizát, míg a nagy-
többség a zug kereskedőtől
kénytelen szükségletét be-
szerezni.

Közgazdasági elméleteken
felül és túl minden racioná-
lis elgondoláson, egy kelle-

metlen és udvariatlan ven-
dég: a pénzsűke, érkezett
váratlan segítségünkre. Az
utolsó periódusban, mintegy
nívójára és belső értékére
visszavezetni igyekszik a lejt,
az: hogy egyáltalán nincs
lej. Nincsen lei még dollár-
ra se, nincs fontért sem, lega-
lább is nincs annyi, ameny-
nyit a pánik fejvesztett per-
ceiben képesek lettünk volna
adni dollárért, meg a fon-
tért. Egy kicsit furcsa, egy ki-
csit különös, szinte bizarr,
de mégis úgy van:

Ha maradt némi pénzünk,
azt annak köszönhetjük, hogy
nem volt elég pénzünk...

Dr. Gergely János.

Lopott félmillió a bankigazgató fiókjában

(Sighet—Máramaros-Sziget, május 9.) Egy külföldi marhake-
reskedő érkezett pénteken a városba, akitől érthetetlen módon félmil-
lió lejnyi készpénzt loptak el. Távirati meghívásra lejtek a szat-
mári sziguranca detektívei Lăpușan és Danicel komiszárok, akik
egy Berkovits nevű egyént gyanúsítottak és tartóztattak le. Színteg
módot adtak neki a szökésre, mikor pedig a gyanúsított tényleg
egérutat vett, utánaeredtek és egy szigeti bankigazgató szobájában
letartóztatták. A sértett képviselőjének dr. Mihály Flórentinek kérel-
mére a vizsgálóbíró rögtön házkutatást tartott a bankigazgatónál,
melynek szenzációs eredményeként: a bankigazgató fiókjában meg-
találták a félmilliót. Berkovits letartóztatásban maradt, a bankigaz-
gatót egyelőre a bank garanciájára, szabadlábon hagyták.

Th. Carada és Romulus Buzilla szatmári szenátorjelöltek programbeszéde

(Satu-Mare—Szatmár, máj. 9.) Carada Theodor és Buzilla Ro-
mulus a kormánypárt szenátorjelöltjei, szombat délután megjelen-
tek a városháza nagytermében, ahol a dr. Barbul főispán üdvöz-
lésére megjelent közigazdasági szervezetek reprezentánsai és a
város közönsége előtt kifejtették programjukat. Carada Theodor
beszéde során ígéretet tett, hogy a város minden jogos igényének
kielégítésére fog törekedni, nem ismeretlenek előtte: a megye-
székhelyért, a kereskedelmi és iparkamaráért, csatornázásért, in-
tenzív építkezésekért folytatott harcok, amelyekben a város jogos
igényeiért óhaját küzdeni. Jó kereszténynek tartja magát és a Krisz-
tusi tanok esszenciáját a szeretetben látja, a nemzetek, fajok, val-
lások kiegyenlítő békéjében. Buzilla Romulus madarászti esperes
szenátorjelölt beszélt utána: »Nem nagy ész kell a jó megvaló-
sításához. — mondotta — nem nagy ész, hanem nagy szív...«
Rendkívül hatást gyakorolt a jelenlévőkre, a kép, melyet a to-
vábbiakban vázolt fel: »Egy anyának voltunk és vagyunk gyer-
mekei, ezt az auyát most Romániának hívják, de ne csak a közös
emlőt szeressük amely anyaként táplál, hanem egymást is testvé-
reként szeressük, mi, akik ugyanazon emlőről táplálkozzuk és
ugyanazon anyának vagyunk gyermekei...«

Már tudom mit látott a Szerkesztő Ur!..

Szalmabáb, amely veszedelmes tüzzel kezdett égni — Nem volt Krisztus gyalázás a zsidónegyedben — Dr. Klein Ernő rabbi megfejti a rejtélyt

(Satu-Mare — Szatmár, május 8.) Lapunk múlt heti számában szóva tejtük a Satu Mare című helybeli román nyelvű újságnak egy különös híré, amely arról szólt, hogy a zsidónegyedben, nagyszombat, a Satu-Mare szerkesztője, felháborító szertartás szentatnuja volt. Láta a szerkesztő, talán többen is látták, hogy a zsidók gunyos környezetben körülhordoztak egy szalmabábot, azt leköpdösték, mindenféle csufussággal illették, majd diadalmas és győzelmi örömmel megégették.

Bár soha sem hallottunk efféle szertartásról, efféle szertartást nem ismerünk, különösebb figyelmünket, csak azért vonta magára a cikk, mert a szerk ur az egész ceremóniában Krisztus-gyalázás motívumait vélte felfedezni.

Különösen, mert, hogy ép nagyszombaton történt az esemény...

A Satu Mare hírére mások is felfigyeltek. — Vidékről igazított hangú levelekben tiltakoztak hitőkben megbántott keresztények, egy másik helyi újság pláne egész bizonyossággal állította, hogy de bizony, régi undok szokása a zsidóknak ez a szertartás.

Nemcsak ebben a képtelen vonatkozásában, de egyébként is ezt a szertartást vagy rítust, vagy nem tudjuk mi a csodát, ezen a vidéken senki sem ismeri.

Maguk a zsidók sem ismerik sohasem hallották vagy látták és legszélesebb körű érdeklődésünk, teljesen negatív jellegű maradt.

A szalmabáb legendája és felháborító meséje azonban, mind igazítottabb találgatásoknak és a megtörténtesítésnek lett ütköző pontja, úgy, hogy végül, magunknak is be kellett látnunk, valaminek mégis történnie kellett, ami tapasztalatainkon, ismereteinken, kívül esik. Hiszen elvégre, lehetnek dolgok amik ha másképp jelentkeznek is a valóságban, mint szimbolikus elgondolásukban, alapjai lehettek ennek a kellemetlen és lealacsonyító gyanúnak, mely immáron a komoly megtörténtesítés veszedelmét idézte fel.

Felkerestünk egy kiváló talmud tudóst és orientalistát aki emellett, a modern filozofia és természet-tudomány valamint társadalom-tudomány eredményeinek is ismerője, felkerestük a Mizrahi rabbiját, Dr. Klein Ernőt és érdeklődtünk nála ez ügyben. Elmondtuk az egész esetet, megkérdeztük, tud-e efféle szertartásról, vagy népszokásról?

Dr. Klein Ernő, a következőkben adja meg szakszerű és valóban meglepő felvilágosítást:

— Szertartásról szó sem lehet. Ilyen vallási rítus nincsen. Sem a Sulchan Aruch, sem a Minhag irodalom nem tud róla de mondatom, hogy az egész decisorikus

irodalomban sehol sem fordul elő. Még a legpontosabb gyűjteményben, az I. D. Eisenstein felében sem találtam nyomát. Szóval, ha van is valami efféle szokás, — nagyon természetesen egész más jelentőséggel, mint az a sötét gondolat amit impuláltak neki — mondom, ha van is valami efféle szokás, az semmiféle komolyan vallásos szabvány, vagy parancsnak nem tekinthető, afféle járulékos természetű, mint az ünnepi mákos vagy diós rétes... Vagy az a szokás, hogy az év hó kilencedikén, Jeruzsálem pusztulásának emléknapján, a zsidó gyermekek szurós bojtórján virággal dobálják egymást.

— Nos és van valami efféle „szalmabáb” szokás?

— Valamikor volt, de most már csak csökevényesen, egészen ritkán, néhol még emlékeznek rá. Magyarazata a következő: A zsidó vallás egészen különös tiszteletben tartja a husvétot, mely alatt a kovászos, az „erjedő” vagy „erjesztett” élvezete tilos. „Tisztiának” nevezi a zsidó a husvétot és különös gyöngédséggel ünnepli.

Husvét utolsó napján, tul-tengő temperamentumu egyének, akik fizikailag is érzékelteit akarják ezt a lelki emóciót, szidalmakkal illetik a szalmabáb formájában, jelképesen megérkezett „kovászos és savanyított” kor-szakot.

Gunyolják: a hétköznapiak, a ko-

Te naponta fresszössz!...

Annak már jó néhány esztendeje, amikor én amúgy istenigazában éheztem és korgott rettentően a gyomrom, hogy megettem volna akár a gyökereket is, vagy a hetes kenyérhajat. Azóta elfakult bennem a koplalás intenzív érzése és ma már csak az emlékeimben él, akár a villám, amely egy nyári este mellettem csapott be a kapufélfába. Mostanában nincs okom panasza. Szégyen gyalázat hogy így elburzsojoskodtam és szinte megdöbbenő mennyire természetesen találom, hogy az ember reggel, délután, este jölik, lakása, vilánya, kimenő és ünneplő ruhája van. Egészen megelégedtem a cimborámról, akivel valaha együtt loptuk az almát a sarki kofa pultjáról és együtt jártunk sölentet enni a zsidó népkonyhára. Én azóta lélekemelően konzolidálódtam, magam is meg vagyok hatva, ha végignézek magamon, de a cimborám egy szerencsétlen fiútól, aki nem tud kilábalni a nyomorúságból. Velős jellemzésül csak annyit, hogy a boldogult cuki polgármester, a ki negyven napig éségstrájkolt, szóval a teljes

vászos, a savanyított idők szimbolumát, aki oly arcátlan, ledönteni frontjáról, az ünnepek tiszta és üde angyalát...

Ritusnak, vagy szertartásnak, ép oly kevésé rítus vagy szertartás, mint például, ahogy farsangkor nem kötelező rítus és nem szertartás csörgősapka...

— Hát erre mifelénk, miért nem láttuk eddig?

— Én sem láttam már évek óta. Erre elefejtették az emberek. De az

mindenesetre tévedés, hogy nagyszombaton látta volna valaki. Csak zsidó husvét utolsó napján láthatták, ami pedig keddre esett az idén.

Biztosan, valami fiatal talmudista hozta Prágából, mert csak ott tartják különösebben...

A nagy Löw rabbira, na meg a Gölemlre való emlékezésül tartják... Löw rabbi csodái jó részü husvétkor történtek és így... Ez azonban már nem tartozik ide...

Nem csodáljuk, hogy fentieket a Satu-Mare nem tudta. Elvégre misem tudtuk.

Mindenesetre sajnáljuk azonban, hogy egy egyébként meglehetősen objectív újság, ilyen felületesen vett impressziók alapján, egy ilyen farsangi csörgősapkából, bántó és sötét tendenciájú akciót ráncigál elő.

őzönvízi időt, — barátomhoz képest egy agyonzabált ember lehetett, amikor a koporsóba dugták.

Hát ma találkoztunk hosszú idő után.

Ez úgy történt, hogy csupa megszokásból, minden vágy és érdek nélkül szemléltem a szomszéd hentesüzlet kirakatát, amikor elibem toppant ő.

— Szervusz — mondta örvendezve és következtek az ifjúkori emlékek közös háztartásunk idejéből. Én háttal támaszkodtam egy sonkának, amit ő feltűnő érdeklődéssel szemlél.

— Te emlékszel, a tavaly karácsonkor, amikor a Szepiéknél voltunk toron. Az a kolbász! Az a sonka! — és áradozott elérzékenyülten.

Az igazat megvalva engem nem tulajdosan izgalt a dolog jól voltam lakva és a vendéglőben naponta ehetek malacpecsenyét, de szégyellem magam a cimborá előtt és csupa lojalitásból vele lelkesedtem:

— És a véreshurka? És a paprikás?

Mire ő ragyogó szemekkel

— És a zsir! A töpörtyű! Istennem, mennyi töpörtyű volt! — és a fogait csatogtatta, mintha már rágná is és az arcán ott vonaglott tisztán az az iz fintora.

— Neked, hogy mien a sorosd — kérdezte váratlan fordulattal.

— Hát — mondtam.

— Hallom njságokba írkaílsz.

— Igen — valottam be pirulva.

— Na és meglehet élni ebből?

— Tudod, ha az ember nem erőlteti meg magát, akkor igen, de ha nekifekszik a munkának elvan veszte. Ez már így van nálunk. Aztán adnak néha előleget, meg ígéreket, na és aztán a siker, az kutya?

— Örület! — lelkenedett a cimborám — örület, hogy mennyire befőzted magadat! — és végignézt igaz jóakarattal — és naponta fresszössz?

— Képzeld, mindennap. Ebédet, vacsorát, reggelit.

— Hm, reg-ge-lit? — mondta különös nyomatékkal — és mit reggelizel?

— Kávét.

Barátom egész izgatott lett.

— Üresen?

— Nem, kilivel.

— Hányval?

— Kettővel. És négy kockával.

Barátom teljesen fel volt dülva,

— Négy kockával? — ismételte mintha nem jól hallaná.

— Isten bizony — mondtam ünnepélyesen.

— És az ebéd?

Kezdett kinos lenni a dolog, de mit tehettem volna? Bemondtam.

— Leves, hus, főzelék, tészta, kenyér.

Cimborám eltátotta a száját és nagyon bizalmatlanul nézett rám?

— Ezt komolyan mondd?

— Becsületszavamra! — ugrottam fel sőtödböten — ha nem hiszed kérdezd meg a Lajcsitól.

Együtt szoktunk sörözni délutánunkint.

Ez már tapintalanság volt tőlem, jól tudom, de későn jöttem rá.

— Sö-röz-ni? kérdezte gyanakodva — nem rossz igazán — és ebben a pillanatban már ellenségem volt, láttam a szemében, hogy megtagadt és elvesztett ember vagyok előtte.

— Minden nap egy kis üveggel — hencselem, néha bort, vagy spricert.

Ezt nem bírta ki.

— Bort? — üvöltött magából kikelve — spricert? és a nyál vastag patakba végig csorgott az ingén — hát azt hiszed beszopom én ezt a hazugságot? Ó! Ó! Ó! — és diadalmasan felkacagott — tedd lóvá az öregapádat! — lármázott és tiszteltlenül és bucsu nélkül elrohant mellőlem.

Még vissza sem nézett.

Dr. Márkus Árpád ügyvéd

irodáját a tűzoltólaktanyából Str. Cuza Voda (volt Eötvös utca) o 4. szám alá helyezte át. o

Legyen
Czegléd

str. F...
és st...
sarok...
és figye...
ételek...
Abon...
000...
000...

Me...
Jegy...
Állom...
Uti...
szere...
Fut...
Iroda...

Klein Elek

cégnél
Városi
bér-
palota

Férfi és női szövetek, téli kabátok mélyen leszállított árakban 150 széles, kabátszövetek 220 leitől minden 00 színben 00

A közgazdasági szervezetek díszközgyűlésen ünnepelték Dr. Barbul prefektust

A kormány a rend jelszavával jött — Mindenki mondhatta: vannak kötelességeim de vannak jogaim is

A Közgazdasági Szervezetek Szövetsége, amely Satu-Mare városának és a megyének összes gazdasági, kereskedelmi és iparos egyesületeit a gazdasági világ egységének osztályozásaként magában foglalja — és amely szervezethez egyébként önálló működési körök és autonómiájuk fenntartásával csatlakoztak a különböző iparos testületek, a Sfatul Negustoresc, Gyáriparosok Szövetsége, Terménykereskedők Egyesülése, Gépgyárosok Szövetsége — szombat d. u. 4 órakor díszközgyűlést tartott a városháza nagyertermében. A díszközgyűlésnek egyetlen tárgya volt, hogy a különböző foglalkozási-ágakból összetett gazdasági élet: kifejezze elismerését és megbecsülését elnöke dr. Barbul Ilie Károly személye és munkássága iránt, aki a kereskedelem elleni hangulatok legnagyobb dobzdása idején meglátta azt a hatalmas erőt, amelyet a kereskedelmi és gazdasági munka az ország érdekében reprezentál.

A díszközgyűlésen az ipari, kereskedelmi és gazdasági életünknek szinte minden számottevő egyénisége megjelent és az a spontán melegség, mely egyrészt az üdvözlők részéről a prefektus felé sugárzott, másrészt az a meghatótt és ösztönözten átértett öröm, mellyel a prefektus a köszöntőket fogadta, emlékeztet és ritka pillanatai voltak az egymásratalálásnak és harmóniának.

Ferenji Agoston polgármester nyitotta meg a díszközgyűlést, majd Printz József, Paskuj Imre, Spitzer József, Thurner Albert, Szűcs József és Mertz József bizottsággal az élén, meginvitálják a prefektust a díszközgyűlésre.

A belépő prefektust hatalmas éljenzés fogadja, Princz Armin helyettes elnök üdvözlő a Szövetség nevében, majd átadja a szót a díszközgyűlés vezér- szónokának dr. Fischer Józsefnek, akinek nagy koncepciója és tartalmas beszédjét, lapunk determinált keretei miatt, csak vezérmotívumaiban közölhetjük a következőkben:

Erőt, súlyt és tekintélyt kölcsönöz szavainnak azon fizet- rek becsületes és szorgos munkája, akiket most reprezentálni szerencsés vagyok. El kell mondanom, hogy a város egész dolgozó polgársága sorakozik itt most ön körül Elnök ur, szervezetei és vezetősége által képviselve. És így beszédem nem lehet hasonlatos azokéhoz, akik a hatalom minden viselőjét kritika nélkül körüludvarolják, hanem kell, hogy kiérződjék szavaimból a szabad és független polgárok nyílt, egyenes érzése és állásfoglalása. Ugy tartjuk, hogy a hatalom köntöse csak akkor jelent ragyogást és méltóságot, ha viselőjének emberi kvalitásai azt megadják neki, ha igazi ember hordja magán és hogy a méltatlank és rosszat akarók nem lesznek többek, nem lesznek nagyobbak, ha fel is díszítetnek a hatalom minden cifrájaival is. Mi üdvözlöni akarjuk önt elnök ur, mert eddigi munkája, tisztult gondolkodása és egész egyénisége igazi értéket jelentenek a hatalom minden hozzátevése nélkül is.

Ön a kereskedelem és gazdaság ellenes jelszavak legnagyobb divallja idején is elismerte a gazdasági munka misszióját az ország konszolidáció körül és minden fenntartás nélkül magáévá tette Rathenaunak a legnagyobb kereskedőnek, országa volt külügyminiszterének megállapítását, hogy az országok és társadalmi megnyilvánulások 90 százaléka gazdasági vonatkozású és ennél fogva kell, hogy a gazdasági élet munkásságának szava, befolyása és irányítása a közügyek vezetésében ilyen arányban érvényesüljön. A mostani kormányzat, szakítva az előbbi kormányzati hatalom oligarcha dőltyével a mai nagy gazdasági megrázkódtatás idején elismerte a gazdasági élet jelenlétét és a gazdasági élet stabilizálása körül. Elnök urnak módjában áll, hogy a kormányzat ezen koncepciója után, már régebben vallott elveit megvalósítsa és a város és vármegye intézésében is megadja a gazdasági élet munkásságának és őket számuknál és intelligenciájuknál fogva megillető helyet.

A gazdasági munka zavartalan kifejlődése, amelynek szükségességét az ország gazdasági becsületének és pénzünk értékének stabilizációja érdekében a mostani válságos időkben mindenünnen hangoztatták, csak a nyugalom és rend atmoszférájában lehetséges. De nem lehet szemet hunyni az előtt, hogy féktelen izgatók, szenvedélyes uszítások, amelyek felekezettek és egyes társadalmi rétegek ellen intézettek, megzavarják a nyugodt munka lehetőségét és végeredményében az állam rendje ellen törnek. Ha el is ismerjük, minden politikai meggyőződés jogosultságát, hangoztatnunk kell, hogy ezeknek meg kell állni a mások jogai és biztonságai előtt. Ezen politikai harcok nem mehetnek odáig, hogy veszélyeztessék a mások élet- és vagyonbiztonságát, mert e-

kor már forradalmi tünetekké válnak. Trancu-lasi közmun- kügyi miniszter szép mondása, hogy csak az a jó állampolgár, aki követeli törvényes jogait és a védelmi fegyverrel, amelyet a törvények kezébe adnak, élni akar. Ennek az elvnek nevében követeljük a fékevesztett szenvedélyek megfékezését.

Kormányok mennek, kormányok jönnek, — fejezte be impozáns beszédét a szónok — a hatalom képe és emberei megváltoznak, de a polgárok összességének érdekében folytatott munka elismerése mindig megmarad. Ez állandóbb és többet ér a hatalom minden megnyilvánulásainál. És mikor az elnök, multjának tradíciójához képest vállalkozik a gazdasági munka zavartalan fejlődéséhez szükséges nyugalom és rend megteremtésére, akkor a jóérzésű polgárok sok ezreinek lelkében el- törölhetetlen hűséget megbecsülést ágyaz a maga részére és akkor az ország igazi érdekében harcol. Ezen eszmék és elgon- dolások nevében kéri az Isten áldását e nagy polgári feladatok elvégzéséhez.

Dr. Fischer József hatalmas lendületű beszéde után Tankóczy Gyula szól és felolvassa miniszterelnöknek, a belügyminiszternek továbbá a kereskedelmi és ipartügyi minisztereknek küldendő üdvözlő sürgönyök szövegét.

Az üdvözléshez csatlakoznak: A Sfatul Negustoresc, az asztalos szakcsoport, a szatmári ipartársulat és más egyesületek jelenlévő képviselői.

Az üdvözlők hosszú sora után végül dr. Barbul Ilie Carol prefektus állott fel és meghatótt, meleg és átértett örömtől a megnyilvánuló bizalomnak nagy figyelem közepette válaszolt.

Dr. Barbul prefektus beszéde

Három heti szakadatlan munkától tikkadtan, talán nem is fejezhetem ki érzelmeimet azzal az elánal, amellyel szeretném, talán nincs erőm, külsőleg is akként dokumentálni jószándékainkat, amint azokat megvalósítani: Hazám, nemzetem, embertársaim javára.

Annak idején; mikor a város közgazdasági szervezeteinek elnökségét vállaltam, az idők olyanok voltak, hogy illetékes helyen a város közönségének minden megmozdulását, az állam biztonsága ellen irányulóknak tekintették s ennek megfelelően születtek meg azok az intézkedések, melyek a polgári szabadmozgásában, óhajainak megnyilatkozásában korlátozták. Elfogadtam az elnökséget, mert beláttam, hogy a pol-

gárság követelményei, a polgárság igazán nyílt és becsületes tervei, az ország érdekében való az ország fejlődését hivatva szolgálani.

Tudom, hogy hátsó gondolat nélkül, az existenciális érdekekért nem ködképekért harcolnak itt az emberek és úgy érzem, hogy az egyén existenciája, az állam existenciája is.

A kormány a rend jelszavával jött és minden társadalmi réteg bevonását óhajtja a nemzet és hazamentő munkába, dokumentáltan ezt akkor is, mikor már a tanácsai listába is mindenképen be akartam hozni az iparosság és munkásság képviselőit, sajnos részben sikertelenül.

Minden tölem telhetőt el fogok követni, hogy végezetül is elmondhassák a város polgárai: **vannak kötelességeim e hazában, de vannak jogaim is!**

A főispán beszédét nagy lelkesedéssel fogadta a díszközgyűlés közönsége és hosszasan, melegen ünnepelte.

A díszközgyűlésen megjelentek Th. Carada és Buzilla Romulus, madarász esperes, szenátorjelöltek is, akik fel is szólaltak a gyűlésen. Programbeszédjükkal lapunk más helyén foglalkozunk.

„Victoria” Kávéház ma már meghitt találkóhelye egy családnak, mint a fiatalembernek. Intim és kellemes szórakozást nyújt illusztrált lapjaival és legjobb zenéjével. Minden este állandó buffet s a legjobb fajbórok.

Szénasavas, sós és kénmájú fürdők, hidegvíz kúrok és pakolások megkezdődtek a Római kerületi gőz- és kádfürdőben. Minden hét csütörtök délutánján gőzfürdő nőknek zóna árban.

SCHWEGER

Tűkőrgyár, üveg- maratás, üvegcsiszolás és épület üvegezés.

Kazinczy u. 30.
Telefon: 161 sz.

Csodás szép angol gyapjuszövetek legolcsóbb beszerzési forrása

Welsz Gyulánál

Legyen teljes bizalommal a céghez, mert 32 éves fennállása óta még nem fordult elő reklamátió. — I. Semler London angol gyapjuszövet különlegességei és Sclerg gyapjuszövet gyárak lerakata. — Szigoruan szabott árak!!

Közhivatalnokok a fajgyűlölet zsoldosai között

Panaszos levél a Bala-Spie—felsőbányai pogromistákról.

Vettük, közreadjuk és a hivatalos körök, első sorban pedig a prefektus urnakfigyelmébe ajánljuk az alábbi levelet.

Nem kommentáljuk ezt a kis elkészített írást, de reméljük, hogy ki fogja váltani a megnyugtató intézkedéseket.

„Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Baia-Spie—Felsőbányán az ország mostani helyzetére kétszeresen veszedelmes zsidóellenes mozgalmat közhivatalnokok is pártfogolják és a maguk közhivatali tekintélyükkel és súlyukkal élesztik a fékevesztett gyűlöletet a zsidók ellen. Engedjék el nekünk a névszerinti megjelölést egyelőre, de itt mindenki tudja, hogy a zsidók elleni egész nyílt atrocitásokra

felhívó kijelentéseket tesznek úgy Felsőbányán, mint a vidéken:

a felsőbányai közigazgatásnak egyik előkelő tisztviselője és egy állami tanító.

Akár mennyire is tiszteljük valakinek a politikai meggyőződését, mégis megdöbbenő, hogy állami hivatalnokok, akiknek a fizetéséhez a zsidók által fizetett adók is hozzájárulnak, ilyen hallatlan módon megfélemlenek magukról és az ország érdekében szükséges társadalmi nyugalmat ilyen veszedelmes könnyelműséggel felzavarják. Ez annál hallatlanabb, mert már az előbbi kormányzat is, amelyet pedig zsidóbarátsággal megvádolni igazán nem lehetett,

kategórikusan kijelentette, hogy közhivatalnok állása elvesztése terhe alatt antiszemitá mozgalmakban részt nem vehet. Bizunk abban, hogy a prefektus ur, akinek liberális megértő gondolkodása ismeretes és aki megmutatta, hogy a közigazgatás munkájában szorgalmat, becsületességet követel meg és megkívánja minden hivatalnoktól, hogy figyelme és támogatása minden egyes polgárra kiterjedjen, nem fogja tűrni ezen romboló uszításoknak közhivatalnokok által való alátámasztását.

Ezután következnek az aláírások.

Illetékes érdeklődésre, szívesen szolgálunk egészen közeli adatokkal és legbiztosabban reméljük ezt az érdeklődést.

Nyilatkozat.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A „Hétfői Friss Ujság” f. hó 2-án megjelent 11. számában »Szlávy Dezső vádirata a Nagytakarék és a Rosenberg cég ellen« című cikkre a sajtó törvény alapján kérjük köveitkező válaszunkat közölni: A cikk kivonata annak a panasznak, amelyet Szlávy Dezső ur szerkesztett s nyomtatásban az 1924. évben igazgatóságunk és felügyelő bizottságunk tagjainak megküldött. A panaszt, —illetékes fórumunk — részvényeseink közgyűlése elé terjesztettük. A közgyűlés a szatmárnémeti kir. törvényszék cégiratárában F. soc. 2—926. sz. alatti fellelálható iratok tanúsága szerint 1924. év aug. 24. napján foglalkozott az ügygel s megállapította, hogy a panasz állításai valótlanak. Mászt és egyebet, a csaknem két évvel ezelőtt befejezett ügyre mi sem mondhatunk.

Tisztelettel:

A Szatmári Gözmalom
Társulat igazgatósága.
Dr. Harcsár Géza,
h. igazgató.

Bucsu-hét a színházban.

A szezonnak vége. Egy pár nap még és a színházunk annyi vig, kedves és hangulatos, este után bucsut vesz tőlünk.

Néhány kedves ember, aki a színpadról szólott hozzánk, megnevezett vagy könnyet csalt a szemünkbe, itthag bennünket és mi úgy éreztük, hogy mindazért a sok szépért és jóért, amitt kapunk tőlük, most nagyon hálásnak kell lennünk. Meg kell vallanunk őszintén, hogy az elhangzott sok lamentáció, rosszakaratú kritika, s elégedetlen hang ellenére is a mérleg serpenyője Szendrey direktor javára billen: az utolsó évek legértékesebb színjátszóit élveztük végig a tél folyamán.

A magunk részéről szívesen látnánk már most a garanciáját annak, hogy jövőre ugyanezt a

társulatot üdvözölhetnénk a szezon kezdetén.

A múlt héten folytatódott a bucsuzások sorozata. Kedden este Jung János és Kun Dezső bucsuztak el a közönségtől az „Hétfői diákokban.” Mindkettőjüknek megérdemelt ünneplésben volt részük. Sok taps és őszinte ünneplés dokumentálta azt a szeretetet, amibe a publikum ezt a két tehetséges színészt részesítette.

Szerdán este Kertész Mancsi, a színház nagyon tehetséges szubrettje tartotta bucsusijét. Úgy éreztük, hogy a banálítás felé vinne bennünket a tolnak, ha mindazt a sok jóvéleményt, ami már erről a kedves, temperamentumos kislányról e télen elhangzott, sorjában végig ismételnénk. Nagyon szerettük Kertész Mancsit és talán a legdicserőbb jelző, amit elmondhatunk róla: mindnyájan egyformán szerettük! Kár, hogy a jutalomjátékára választott kis férceperett nem adott lehetőséget arra, hogy tehetségét, jártékát, pajkos kedvét bucsuzól még úgy csillogtatta volna meg előttünk, ahogy azt a közönség iránta rézett szeretete megérdemelte volna.

Az utolsó héten a társulat még egy vígjáték premiert is hozott: Fodor László: dr. Szabó Juciját, egy pompás karaktereiben és elgondolásában rendkívül eredeti kis vígjátékot, amit a szereplők kifogástalanul és szeretettel interpretáltak. A címszerepben Fekete Irén a töle megszokott intuícióval és rutinnal alkotta meg az öntudatos, dolgozó nő alakját és ragyogó talentummal hívta életre ezt az új tipust. Méltó partnere volt Jávor Alfréd, aki a fiatal földbírtokos szerepét sikeresen oldotta meg, noha talán ez a szerep nem egészen illett egyéniségéhez. Szepessy Edith egy kis cocotte szerepében nyújtott elsőrandu alakítást és elsőfelvonásbeli nagy jelenetét mindkét este nyíltszíni taps kísérte. Földes elsőrangú kabinettfigura volt és őszinte kacajjal fogadta a közönség minden szavát. A többi szereplők, Kiss Margit egy pompás keresztmama szerepben, mind a helyükön voltak.

Szombaton Kallós, a színház

agilis titkára vett bucsut Timár Lizában, Bródy Sándor színművében. A szombati előadás beigazolta, hogy nem a fellépések száma szerzi meg a kontaktust a színész és a publikum között, mert Kallós pompás, nívós játékát egész este őszinte siker kísérte és a publikum szeretetének meg-megújuló tapsorkánál őszinte ovációval adott kifejezést.

»Színház és Társaság« áprilisi száma a megszokott ragyogó kiállításban és nívós tartalommal szombati reggel jelent meg. Az ország minden színházi, művészeti eseményéről új fényképekkel és tudósításokkal számol be a »Színház és Társaság«, de hű tükrötadja a társasági és műkedvelői életnek is. A közel száz oldal terjedelmű lap, fényképei és rajzai gazdagon díszítik a nívós szövegrészt, ahol a legjobb írók és újságírók cikkei kapja az olvasó. A »Színház és Társaság«, nemcsak a legszebb és legjobb, hanem a legolcsóbb képes lap is, ára csak 30 lei. Kapható az egész országban mindenütt. Kiadóhivatal: Cluj Berde Mózes ucca 3.

A LEJ ESİK

Tavaszi és nyári cipő-udonságok:

V A J D A

cipőruházásba. Püspöli-áruház

Kedvezően beszerezhető államilag ólomzárolt

**Lóheremag
Lucernamag**

Északnémet Ruedlinburgi Répamag
Ifj. Freund és Fia részvényt. Satu-Mare

„Ferrone” világhírű

GYERMEKKOCSIK

legolcsóbban legnagyobb választék

Corsó Bazárban (Gindl mellett)
Piața I. Brătianu.

Lőwey parfumeria

Piața Brătianu 4 szám.

Francia parfümök, puderek, pipere szappanok, Eau Collogue különlegességek, kötszer és gummiárak, betegápolási kellékek stb. Nagyválaszték és olcsó árak!

Utlevel

viumokat szerez gyorsan és pontosan, **utalár: vasárnap, szerdán és péntek en.**

Tev ovits Sätmar

Piața Brătianu, Dácia udvar.

Legszebben, legjobban fest, tisztít és átalakít mindenemű kalapokat
az amerikai 1-10

Jelenik Lajos

egyedüli gőzerő berendezett, világvárosi mintájú **kalapkészítési vállalat**, str. Col. Jacobini (Várdomb-u.) 25. sz., a Liceum tornacsarnokával szemben. Saját készítményű kalapokból állandóan nagy raktár. A legolcsóbb árak!!!

**VEŠCAN
és
MERTZ**

női és úri divatruház, egyenruházati, intézeti, polgári szabóság

Bördisz műárak nagy választékban

**A CIPŐÁRAK
MARADNAK**